

tările noastre de laudă și la strălucita festivitate de astăzi.

Înainte de 10. ani, fiind Mitropolia noastră veduvă, se rugau toți credincioșii, ca odinioară sântii apostoli: „Dăamne cel-ce știi inimile tuturor, arată-mi-l pe care l-ai ales să iee soartea serviciului acestuia“ (fap. ap. 1. 25); se rugau cu umilită cătră atot-induratul părinte ceresc, ca El să nu ne lase timp îndelungat orfanî, fără păstoriu, fără conducătoriu, fără părinte; El să binevoiească a-ni da „un păstoriu după inima sa“ (Ierem. 3. 15), carele să fie demn a ocupa treapta cea mai înaltă în biserica noastră și să fie prin cuvânt și faptă pentru toți o evanghelie vie, un far luminătoriu.

Această neîncetată, intimă, umilită rugăciune, aceste plângeri ale preoțimii și ale credincioșilor nu putură rămâne neuzite; căci erau rugăciuni cu spirit și cu adevăr, rugăciune în numele și după porunca lui Christos. În sus se sui ca o mireasmă bine-mirositoare rugăciunea credincioșilor, în jos se coborî împlinirea ei; acceptarea se alină, speranța se împlini, ranele se vindecară, tristețea dispărî și bucuria împlî inimile tuturor credincioșilor drept-măritori: căci prea înduratul Dzeu luminează spiritul prea grațiosului și prea luminatului nostru Împărat și ni denuî nouă, celor orfanî, un părinte sufletesc, un archipăstoriu adevărat.

Silvestru este numele cel dulce, care-l numesc de 10. ani încoace numai cu pietate și dragoste toată limba drept-măritorie din țeară, ba chiar și de peste hotare; Silvestru e Archipăstoriu și Mitropolitul nostru, carele veghiează cu neadormire de pe scaunul mitropolitan peste turma cea cuvântătoare din Bucovina; Silvestru este grijiliul nostru părinte sufletesc, la care se îndreaptă cu iubire, încredere și alipire fească privirea tuturor filor drept-credincioși din țeară, — fără deosebire de limbă, de vîrstă și chiamare; Silvestru este reprezentantul, prea demnul apărătoriu al credinței și bisericii noastre drept-măritoare din Bucovina.

Cu încredere în puterea și luminarea de sus mă voi încercă a corespunde onorificului mandat, ce l-am primit, și a areta îndreptățirea strălucitei festivități și bucuriei noastre de astăzi.

Eacă Archiereul cel-ce în viața sa i-a plăcut Dlui și s'a aflat drept, carele să vă împărtășască în timpuri viroase charul ceriului! Eacă I. P. Sântitul Archiepiscop și Mitropolit, prea demnul Iubilariu! — Un luminătoriu a fost el, precum mai înainte în sinceritate curăgioasă și franchieată neînfricată, așa mai târziu în apostolica-i archierească activitate; el și-a împlinit, conform îndemnului sântului apostol, diregectoria, fiind în prisosință servitoriuul lui Christos și administrătoriuul lui Dzeu. — După esemplul apostolilor și al episcopilor din primele veacuri ale creștinătății a călătorit el prin toate unghiurile țerei, a sântit în decursul Archipăstoririi sale peste 50 de locașuri noue dzeesci,

săvērșind pretutindene jertfa cea necruntă, și i-a îndemnat prin gralu viu și scrieri archipăstorale pre toți păstorii la lupta cea sântă, la luptă pentru cruce și credință.

Din apropiere și din depărtare au perigrinat la scaunul archipăstoresc numeroase cete de credincioși și au primit din mânele Archipăstoriuului binecuvântarea păstorească. O sută treizeci și nouă de inși a sântit el, prin impunerea mânelor, „pentru eterna preoție, întru fili ai neamului celui nemuritoriu, întru carele nimene nu se nasce“. Eparchia Bucovinei a crescut, a înflorit sub Archipăstorirea lui în științifică cultivare și deamna viețuire a preoțimii și în stătornica și nestrămutata pietate a credincioșilor. Împărăția lui Dzeu a sporit și sporesce în Eparchia lui, binecuvântată cu toate faptele spiritului sânt, întru unire și pace spre onoarea lui Dzeu și mântuirea sufletelor. Păstoriuul și turma stau strêns uniți în speranță și amoare prin legătura cea nedestructibilă a credinței catolice, a credinței noastre drept-măritoare.

Se fac încercări și în zilele noastre, a slăbi această legătură străvechie, și voacea necredinței socoate, că va sguduî temeliele bisericii noastre. Ce-i tendința lor, a celor orbiți?! O religiune vreu ei să întemeieze: desbinând — pace, defăimând și urind — amoare! Ei vreu să fie credincioși fără credință, creștini fără Christos, catolici fără ortodoxie! Ei singuri se judecă, ei singuri își judecă faptele! Ei seamănă vînt și vor secera fortună! Temelia ceatare a ortodoxiei va susține biserica noastră, care este singură *adeverata biserică* a lui Christos, ca de 19 sute de ani până acuma, așa și mai departe neclintită, și ea va rămânea neatinsă de defăimare și calumnieri, priveghiată și apărată cu visteriele vieții ei de episcopi și archipăstori. „Nu este nimica nou sub soare“; puterile cele vechi se luptă numai cu arme noi, dar toate încercările vor rămânea față cu biserica noastră de rușine ca și toate armele dușmane din străvechime. Încă stă *peatra cea din capul unghiului a bisericii noastre neclintită și nemiscată*; încă sînt episcopi și preoți și-și cunosc datorințele și încă viează credința noastră cea catolică prin toate unghiurile pământului în milioane de suflete, cari li sînt alipite episcopilor și preoților cu umilă venerăciune și încredere, și cari prin acestia și cu acestia sînt și vor fi totdeauna, cu inimă și cu suflet, credincioși bisericii lor. Noi scim, că s'a prezis un timp, în carele veni-vor smonitori și amăgitori, cari nu vor suferi învățatura cea sănătoasă, ci i-se vor împotrivi ei, și cuprinși de rătăcire, pre alții la rătăcire îi vor ademeni și la fable se vor pleca. (2. Tim. 3, 13. 4, 3.) Noi scim, că este scris: „Nevoie este să vină scandaluri“ (Mat. 18, 7). Și este drept, în toate veacurile a fost ajunsă biserica lui Christos de scandaluri, dară ea a fost ajunsă numai, pentru-ca să le învingă. De aceea să ne mîngăiem și de astă dată! Biserica

noastră, care a zidit-o Domnul pe acea peatră, încât nici porțile iadului nu o vor învinge, și care nu s'a supus nici odată atacurilor pornite asupra ei din partea celor tari și puternici din vechime, ea va scă suporta cu bărbăție apostasia unora dintre lipașii ei și a învinge glorios cu ajutorul Celuia-ce este cu ea până la finea veacurilor, toate încercările atât ale dușmanilor văzuți cât și ascunși.

Cu firma conștiință de învingere deci și cu bucurie înaltă serbăm noi astăzi a zecea aniversare de Archipăstorie a Eminentei Voastre, I. P. S. Stăpâne! Ni sânteți doară Înși-Ve o icoană a s. noastre biserici întru firma, pașnică și neschimbata-i activitate. Zece ani stați ca Archiepiscop și Mitropolit la altariul Dluș și împărtașiți, rugându-Ve, binecuvântând și sântind, ca un isvor bogat și nesecaver *apele vieței de veci*. Întru aceasta V'a binecuvântat Dzeu cu abundență, căci în mânele I. P. S. V. a pus El toiagul lui Aron, ca să-i păsești poporul, și în tot timpul ați păstrat ca un păstoriu credincios și administratoriu dzeesc vistierile învățătorei sante în toată deplinătatea lor.

De aceea ne-am adunat cu toții din apropiere și din depărtare, să serbăm împreună ziua aniversarie și să Ve aducem din parte-ne înaltă stimă și fiească amoare, drept *cunună de înaltă onoare bine-meritată*. Această zi de onoare a Eminentei Voastre este zi festivă, zi de serbătoare pentru toți credincioșii din întreagă țară. „Aceasta este ziua, ce a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne desfătăm într'însa“.

Să ne unim deci, I. M., cu toții, și cu o gură și cu o inimă să ne rugăm pentru prea iubitul nostru Archipăstoriu, să ne rugăm, așa grăind: „Doamne Dzeule! pre cel-ce ni l-ai ales, și pre carele noi toți, cu respectuoasă amoare și fiească ascultare îl stimăm, pre Archiepiscopul nostru binecuvântă-l cu charul tău, întărește-l cu puterea ta, condu-l cu spiritul tău cel sânt, ca să ne premeargă pe calea mântuirii și să ne conducă și pre noi pe calea aceea; ca să fie căutătura lui chiară, brațul lui puternic, credința lui vie, curagiul lui rezolut, confidența lui firmă, și ca să pască turma ta cea cuvântătoare în necaz și bucurie, în zile senine și viforoase, tot pe nevestejitele plaiuri ale bisericii tale! dăruiesce-i încă mulți ani plini de activitate mântuitoare; și dacă-ți va plăcea a-i cere înderept toiagul păstoriei, apoi invrednicesce-l de plata servitorilor tei celor credincioși; invrednicesce-l, ca să fie despărțirea lui despărțirea unui părinte bun și grijiliu de fiii săi, invrednicesce-l să-i fie memoria adânc înțipărită în inimile tuturor, și toți din generațiune în generațiune să mărturisească, zicând: „El a fost păstoriu cel bun!“ Amin.

Urmează cuvântarea în limba slaveană.

Aceste cuvântări, rostite de tot conform regulilor orătoriei atât în privința tonului cât și a gestului, au făcut adâncă impresiune asupra auzitorilor.

lor. — Cât de ordinea din biserică, care în tot decursul serviciului divin era plină ochiu de oameni, apoi ea era conform programului următoarea: În semicercul deadreapta stau reprezentanții patronilor bisericesci și ai nobilimii, membrii consistoriului, reprezentanții universității dela facultatea teologică, reprezentanții mănăstirilor, superiorii seminariului, profesorii de religiune dela scoalele populare și mijlocie, reprezentanții preoțimii de păstorie etc. În mijlocul năii era un spalier pitoresc format din porăciunea rurală venită la iubileu din diferitele comune rurale; eară în semicercul stâng sta partea femeiască foarte reprezentată din toate stările. — După serviciul divin, care dură până la 11 oare, fu condus I. P. S. Iubilariu tot de aceea deputăciune la reședința archiepiscopescă, eară câteva minute mai în urmă plecară, într'un șir imosant de equipage, patronii bisericii, nobilimea, preoțimea, diferitele deputăciuni etc. prin strada principală până la portul reședinței, unde fură toți întâmpinați de ceremoniari și conduși în sala festivă. Acolo în dreapta cuprinsă loc patronii bisericesci, nobilimea, ostășimea, deputăciunile și corporăciunile, și în stânga Archimandriții, asesorii consistoriali, colegiul profesorial al facultății teologice, protopresviterii, cealaltă preoțime etc., eară galeriele erau ocupate de o cunună frumoasă de dame. O deputăciune conduse apoi pre I. P. S. S. părintele Archiepiscop din *sala albastră în sala festivă*, unde fu întâmpinat cu strigăte de „să trăească“ și „slava“, pecând soțietatea „Armonia“ împreună cu soțietatea „Academia ortodoxă“ întonă imnul „Mărire lui Dzeu“ de Beethoven. Ocupându-și Eminentă sa locul, ce i-a fost rezervat, îndată i-se făcu înainte Ilustritatea Sa. Domnul Iancu cavaleriu de Zota, de rostii următoarea cuvântare:

Eminentă Voastră!

Înalt Prea sântite Părinte!

Azi serbează dreptcredincioasa biserică a Bucovinei și Dalmației zeceniul activității Eminentei Voastre ca Archiepiscop și Mitropolit.

Privirea retrospectivă asupra activității Înalt Prea Sântiei Voastre în cei zece ani, de când ocupați scaunul arhieresc, a îndemnat spontan întreg poporul Eparchiei a-și manifesta serbătorește simțirile, de cari este predominant față cu I. P. S. Voastră, Archipăstoriu lui, însărcinându-mă pe mine cu onorifica misiune, de a-i fi interpretul înaintea Eminentei Voastre.

Deci dară în numele întregii Eparchie, al patronilor bisericesci, al clerului regulariu și seculariu, al înțelegerii și al tuturor comunelor din Bucovina am onoarea a declara aici solemn, cum-că întreagă Eparchia este foarte mulțamită cu conducerea și cărmuirea Eminentei Voastre.

Apostolica misiune de conducere, cu carea V-a însărcinat Domnul nostru Isus Christos, ați îndepănit-o cu strălucit succes, recunoscut de toți.

Învătăturele, cari le-ați respicat atât prin graiu viu cât și prin diferitele epistole și apologi, ni-au împospetat simțirile religioase; dovadă sânt cele 57. biserice, cari s'au clădit și reconstruit în decursul celor zece ani.

Învătăturile Eminenței Voastre au mărit *respectul* străinilor față cu biserica noastră; ele ne-au rădicat și pre noi inși-ne în propria noastră *stîmă*.

Învătăturile I. P. S. Voastre ne-au întărit în cultul patriotismului și după pilda, ce ni-ați dat-o de nenumărate ori, sânt și simțirile noastre pătrunse de marea idee de patriotism, de nemărginita iubire către Prea înalta Dinastie și de neștrămutata fidelitate către Imperiul austriac, în carele biserica noastră își află *scut și razim puternic*.

Învătăturile Eminenței Voastre au înrădăcinat în noi virtuți, basate pe umanitate.

În tot timpul activității Voastre ați știut, Înalt Preasântite Părinte, a-i întruni fără părtinire și fără deosebire de naționalitate pre toți eparchioții sub scutul părintesc al Eminenței Voastre! pildei și îndemnărilor Eminenței Voastre avem de mulțăm, nu numai că există între cele două popoare principale ale țerei noastre, între Români și Ruteni, o *iubire frățască, o armonie binefăcătoare*, de care ne învidiază toți ceialalți, ci am învățat încă după pildă și sfaturile Eminenței Voastre a trăi și cu popoarele de altă lege în amiceață și bună înțelegere.

Toate meritele acestea ale Eminenței Voastre cer *deplina noastră recunoștință*, care sîntem datorii a Vi-o respica astăzi serbătorește, întrunindu-ne anume în scopul acesta.

Mulțăm deci I. P. S. Voastre pentru buna, înțeleapta și binevoitoarea păstorie și povățuire și ne rugăm la prea puternicul Dumnezeu, ca se Vă țină încă mulți ani în mijlocul nostru și se Vă dea puterea a ne conduce încă mulți ani tot pe calea aceea, care a-ți ales-o pentru mărirea sântei noastre biserici, în folosul patriei și al poporului Eminenței Voastre.

Ne rugăm, ca se binevoiți a primi asigurarea nemărginitei noastre dragoste și venerațiuni și într'una și promisiunea, cum-că cu dragoste și ascultare fiească vom urma și în viitoriu tuturor învățăturilor și povățuirilor, de cari ne veți mai face părtași.

Să trăiți, Eminența Voastră, mulți și fericiți ani!

(Va urma).

Datină și credințe populare despre „Frații seau fărtații de cruce“.

(Continuare).

Maî trăsesc încă oameni bătrâni și azi pintre noi, cari ne povestesc de astfelu de înfrățiri sêvêșite de ei, dar nici din unii nu am aflat nici n'am

auzit, ca scopurile acestor înfrățiri sê fie fost altele decât numai cele mai sus arêtate.

Am auzit însă din strămoșul meu, carele a murit în anul 1872. în etate de 104. ani, (și dela carele multe datini și credințe populare am scris și învățat) cum-că el, abia își mai putea aduce aminte de Turci, și că mamă sa îl înfrica de băiat mic cu: „Vină în casă că vin Turcii“, seau când făcea ceva zicea: „Te dau la Turci“. Dênsul îmi povestea cum-că au auzit din părinții sei, că pe timpul Turcilor, adecă când acestia domniau pe aici, erau prin codri nostri bande de haiduci, ba, a păstrat dela aceia și pentru noi arme ascunse, cu cari „mulți spurci“ au omorît acei părinți și moși ai sei.

Tot dela acest strămoș al meu am auzit și următoarea istorie:

„Maî de mult pe timpul Turcilor, trăiau toți frații la olaltă în casa părintească, până se înmulțau la un număr de nu mai încăpeau în casă, apoi se despărțiau cu dragoste și în înțelegere, fiind darul lui Dzeu peste ei, nu ca astăzi, când dacă părintele își ceartă fiul acesta se duce dela el. Atunci nu sciau oamenii de sărăcie, căci lucrau mulți la olaltă, adunau mult la o grămadă, carea nici când nu se găta afară de ani rei. Atunci nu se plîngeau oamenii ca astăzi, că au mulți copii, ci se plîngneau când n'aveau. Căci dênsii credeau că: câți indivizi sînt într'o casă, atâtea norocuri are casa aceea, și: Unde sînt mulți în casă, acolo totuși trebuie să fie unul curat și fără păcate, pentru carele Dzeu îi susține și le eartă păcatele. Noi, zicea acel strămoș al meu, eram 9. frați și 3. surori, cari în toată dimineata ziceam „Tatăl nostru“ cu părinții nostri, nainte de mîncare și seara nainte de culcare. Și Dzeu ne și ajuta, căci nu suferiam nici când lipse. Unii eram la oi, alții la capre, unii la săpat, alții la cosit s. a. Muierile asemenea se împărțiau, unele la economia casei, altele la lucrul câmpului. Bani ce-i agonisiam din vinderea bucatelor și a vitelor ce ne erau de prisos, nu se mai gătau din casă, căci noi nu-i dam pe alte lucruri, decât pe cele ce ne trebuiau la economia noastră și care noi nu le scieam face.

Birturi ori beții, în pruncia mea în satul nostru n'au fost. Era un caz foarte rar, când greșia vr'unul de bea prea mult; dar acela nu-l mai vedeai cu lunile, ba chiar cu anii, de rușine ce-l era de oameni, dar și oamenii ceialalți se fereau de el.

La tatăl meu în casă, — zicea el, — erau vasele cu răchie de 10—20 ani, dar beți nici unul nu s'a vèzut nici când, căci seara se împărțea de cel mai bătrîn din casă, un fârg (cauc de curcubêtă, pãhãrel) de rachie, și cu acela era fie-care îndestulit, cinam și ne culcam de vreme, ca să ne sculăm de noapte spre a ne împărți la lucru.

„Și atunci erau petreceri cu jocuri! Dar nu ca acum prin birturi, ci prin casele noastre, și anume: la praznice se adunau toți „frații de cruce“ cu familiile lor unii la alții. Acolo cei tineri jucau după

surla ori după cimponiul unui bătrân ce le cânta, ear cei bătrâni se uitau la ei.“

„Vara în serbătorii se adunau mulți tineri la olaltă și se jucau dea mingea, dea popicul, masa, poarca, cacica, barda, huliul, pitulicea, lotri, malafu spart, dea soarele și luna s. a. Ear cei bătrâni priveau la ei, seau se adunau la un loc să asculte învătăturile ori poveștile unui om mai bătrân dintră ei.“

„În timpul copilăriei mele — zicea strămoșul meu — era mai bătrân lă noi în sat, un unchiu al tatălui meu, carele ședea cu noi în casă. Acela a sciut povestii mai multe, mai bine și mai lămurit din „timpurile bătrâne.“

„Între altele ce ți-am spus, a fost și istoria ce ți-o spun acum, auzită dela unchiul tatălui meu, pre carea o ascultam, totdeauna când o povestea, cu oarecare fală și sumeție, căci era săvârșită prin moșii mei“ :

„Locul, unde se zice astăzi „cetate“ în satul nostru, (carele de presinte e posesiunea mea) își are în adevăr, numele dela cetatea ce a existat cândva acolo.

„Cetatea nu se scie de cine au fost zidită, dar era atunci, când se începe povestirea mea, ocupată de o garnisiune de Turci, cari supraveghiau și păziau și mincele de aur, argint și aramă de aici. Acei Turci, deși aveau aspră poruncă, a nu supăra pe locuitorii nostri pacinici, de cari aveau lipsă să i provadă cu cele pentru nutriment, (se înțelege pre bani) totuși, acei „neoameni“ năcăjau, jāuiu nu numai sătenii nostri, ci și pe cei din satele vecine.“

„Pe timpul acela sătenii nostri erau cei mai mulți prin codri, unde păstoreau mai mulți la olaltă turmele lor, ca în caz de lipse să fie în stare ale apăra de răpirea Turcilor.“

„Acasă erau numai cei mai neîncungiurat de lipsă, cei slabi și neputincioși, cu femeile și cu copiii.“

„În codri făceau cei bătrâni planuri, cum se se scape de Turci.“

„Dar scii cum e Romānul! Începutul e greu, la sfirșit și la urmări nici nu se gândesce, urmeze ce va urma. „Odată m'am născut, și numai odată am să mor, dar numai când, și de ce au rânduit (mi data) Dzeu a muri, de alta nu! și aceea trebuie să se întempe odată!“

„Așa și atunci moșii nostri făceau la planuri, dar deși toți erau rezoluți și jurați, a curăți satul de „spurci“, nici unul, nu găsia modul cum se înceapă macelul.“

„Odată un frate al moșului meu, venind din codri acasă, se mai vadă de cei de acasă, ajunse în cap de murg și intrând în aylie, află pe mamă-sa plângend și suspinend, eară din lăuntru casei străbăteau țipete desperate; era soru-sa, fată de vreo 13—14. ani, pe carea o răpiseră doi Turci. Turbat la auzul acestora luă în dinți iataganul ce-l avea la brân, eară securea ce o ținea pe mână o prinsă de coadă și intră în casă la Turci.

„Unul dintră ei auzind că cine-va a intrat pe ușă vru să tragă sabia dar în acel moment Romānul îl lovi cu securea drept în cap de i-l crepa în doue; al doilea Turc scosese sabia dar n'ajunse să dee pentru-că cu a doua lovitură Romānul îi reteză capul.

„Această vitejie nu înveseli pe cei de acasă ci mai mult îi întristă cugetându-se la resbunarea Turcilor. Între cei de acasă cari se temeau de urmări, era și un frate mai mare al viteazului nostru. „Și tu ai putut auzi strigătele surorii fără a-i sări într'ajutoriu?“ zise cel viteaz și se repezi la secure ca să omoară pe frate-seu, dar fu împedecat de părinți.

„Dup'aceea încălecând pe un cal de ai Turcilor alergă la frații de cruce din codri și cu bucinul dede signal ca să s'adune în grabă. Adunați fiind toți și înțelegend cele întemplate plecară cătră sat, unde se ascuseră în fie-care casă câte 2. 3. Viteazul nostru ajungend acasă slobozi caii Turcilor cu urechile tăiate, cu scop că vèzend Turcii caii batjocuriți și fără călăreți, vor veni în sat să vadă ce s'a întemplat.

„Turcii ținend svat au otărit să plece în tăcere prin sat, împărțindu-se așa, ca deodată să între în în fie-care casă câte 3—4 inși, când vor primi signal dela cel mai din urmă postat; și de vor afla frații lor morți, să omoară tot ce le va cădea în cale.“

„Turcii primind signalul de macel, intrară prin case, dar neaflând acolo pe nime, căci toți se ascuseră, au voit să ese pe afară să-i caute, dar afară n'au mai eșit nici unul din ei viu, căci toți fură uciși de Romāni puși la pândă. Ear din Romāni n'au perit nici unul, așa de bine au fost organizat planul de bătae“.

„Vèzend Turcii remași în cetate, că soții lor nu mai vin, au mai plecat și alt rând în urma lor să-i caute. Acestia însă fiind earăș pândiți de Romāni pe după garduri și ziduri, mulți din ei fură împușcați de Romāni.

„Auzid Turcii împușcături, ceea-ce până aci nu mai auziseră, au luat-o la fugă cătră cetate, crezend cum-că sunt încungiurați de vr'o armată împărătească; dar vèzend că nu-i urmăresce nime, — căci Romāni s'au fost postat așa, ca să nu-i lase să între în sat, dar nici să meargă vr'unul în cetate a aduce veste soților lor, ca să le vină în ajutoriu, — au alergat mai întâlu pe la cusniți (mine) și au ascuns într'o ocnă și într'o fântână din cetate, toate tesaurile ce le-au avut apoi s'au încunest în cetate, de unde când se ivea câte unul, era luat la ochiu și împușcat de Romāni. Când au cunoscut sătenii nostri că se pot împotrivi puterei Turcilor, au năvălit asupra cetății cu puscă, securi, lănci s. a. dar n'au aflat nici o resistință, căci puținii Turci ce mai remăseseră s'au predat de voie, crezend că prin aceasta își vor scăpa vieața, s'au înșelat însă și toți fură omoriți; pentru-că Romāni se temeau că de-i

vor elibera, vor veni cu puteri mari asupra lor, precum ar și fi fost, și atunci era vai de ei“.

„Averile lor însă adunate nime nu le-a mai descoperit până astăzi, care după tradițiune se fie fost însemnate.

Cetatea apoi mai târziu au fost bombardată și total nimicită; de cine și când nu se scie. Aceea însă am auzit, că despre această vitejie a Românilor a mers vestea până la împăratul, carele au trimis aici o trupă ca să ocupe cetatea și să omoară Turcii ce au mai ramas, dar n'au mai aflat nici unul viu“.

În locul acela s'a găsit la anul 1865. un tun mic de aramă, carele de presinte se află în museul din Timișoara.

(Va urma).

A p e l

Cătră locuitorii orașului Caransebeș!

P. T. Concetățeni!

Inteligența orașului nostru nu are părechie în țeară cu privire la instituțiunile umanitare. Nu este instituțiune de binefacere, care se nu fie spriginită din destul. Dovadă ne sânt numeroasele reuniuni, ce există în orașul nostru: reuniunea crucei roșii, reuniunea filantropică a femeilor, reuniunea pentru înfrumșetarea cimiteriului, reuniunea pentru ajutorarea bolnavilor, trei reuniuni de cântări, trei case, trei institute pentru împrumuturi de bani; cari toate țintesc la ușurarea trebuințelor cetățenilor mai seraci, și este o reuniune de pompieri. Toate aceste reuniuni le susține inteligența puțin numeroasă prin contribuțiune de buna voie.

Afară de acestea cunoaștem femeii venerabile și mărinimoase, care nu pregetă a întreveni în persoană în toată luna la oamenii cei buni și la cunoscuții lor spre a aduna ofrande marimonioase pentru ajutorarea singuraticilor orfani, a veduvelor obidate și a seracilor neputincioși.

Și cu ocașiunea calamităților ce au atins întreaga țeară nu a trimis Caransebeșul Segedinului cele trei vagoane dintălu cu ajutoriu?, nu a trimis în Bosnia Caransebeșul cel dintălu ajutoriu pentru răniți?

Numai cu câțiva ani mai nainte a ars o stradă întreagă. Nu a grăbit inteligența cu ajutoriu de lemne, de bani și cu tot felul de sprigin încât în câteva luni s'a edificat strada mai frumos de cum a fost?

Aceste toate sânt astfelu de fapte, cari sânt demne de multămită, dară nu au lipsă de laudă. Aceasta a făcut și face inteligența orașului nostru fără privire la religiune și la naționalitate.

Dară cu părere de rău trebuie să afirm, că față cu acestea lucrătorii de pământ, cari constituie majoritatea cea mare a orașului nostru, cari își vind la inteligență laptele, cerealele, poamele și tot felul

de produse, — sânt indiferenți față de spriginirea ori cărei instituțiuni mai nobile. Sânt indiferenți — nu pentru-că doară n'ar avea pricepere pentru ceea ce este bun; căci și poporul de rënd al orașului nostru are atăta cultură, ca să-și cunoască adevăratele interese ale sale și este în stare a-lé și apăra; dară indiferent este de bună seamă din lipsa de indemn.

Se poate și cugeta o instituțiune mai umanitară ca reuniunea pompierilor voluntari, care coliba celui serac tot așa o apără ca și palatul celui avut?

Aceasta e unica reuniune, care este întemeiată pe adevărata iubire a deaproapelui din cele zece porunci. Și acest popor de altcum religios privesce cu indiferentism, dacă casa vecinului său arde; nu dă ajutoriu pentru-că pompierii sânt acolo.

Și cari sânt acei pompieri? O corporațiune constătătoare din abea patruzeci de astfelu de cetățeni, dintră cari nici a treia parte nu are casă, ce ar putea să ardă, dară au inimă, simț de binefacere și de religiositate, încât cu periculul sănătății și al vieții se espun de bună voie pentru apărarea averii deaproapelui, și câte odată doară și a inimicului

Sânt aproape 3000. de economi în Caransebeș, ale căror case, instrumente de economie sânt mai întălu espuse periculului de foc, cari nu fac parte din aceasta reuniune pentru-că plătesc vre-o câți-va cruceri pe seama pompierilor. E drept, dară dacă plătesc, cu acești bani s'au procurat instrumentele de stins în preț de aproape 6000 fl., cu care ar trebui să se deprindă cel puțin 300. de oameni, și din lipsa de părtinire se ocupă numai 40. de inși astfelu, că în caz de foc fac și servițul vitelor trăgătoare. Oare poate fi aceasta spre onoarea economilor nostri?

Oameni buni și concetățeni!

Ascultați rugarea mea binevoitoare.

Cu toată stima rog inteligența orașului nostru, carea este naturală conducătoare a poporului, ca cu sfatul să indemne economii de a lua parte faptică în această reuniune, care lucrează spre binele întregii populațiuni a orașului nostru.

Rog pe economii proprietarii de pământ și de case, ca seau dênșii seau feciorii lor să între în această reuniune.

Nu este scusă că nu au bani pentru uniformă, nici nu trebuie, căci îmbrăcăminte de îndată a economilor este destul de potrivită și de corespunzătoare, eară coiful și instrumentele de apărare și așa le dă reuniunea.

Rog femeile și fetele ca să-și țină de mândrie a stăruii, ca bărbații și junii să fie membrii unei reuniuni de binefacere.

Dacă rugarea mea nu va fi glasul, ce resonă în pustie; dacă economii nostri, în propriul interes ar intra în reuniunea pompierilor, atunci cu puteri

unite am forma astfel de instituțiune pentru binele comun, sub al cărei scut, tot natul ar putea dormi în deplină linisce și siguranță.

În aceea speranță, că apelul meu binevoitoriu și rugarea mea pentru binele comun vor afla resunetul dorit în inimile bunilor noștri economi, în aceea speranță, că nisuița mea va afla sprijinul necesarlu la întreaga poporăciune, poftesc: ca Dumnezeuul puterilor să sădească în inimile tuturor concetățenilor buna înțelegere, să scutească orașul nostru de tot răul și cu darul seu cel neseecat să fericască întreaga noastră poporăciune.

Iosif Faragó.

vice-comandantul pompierilor

Oravița-Română, în 2. Maiu 1890.

Onorabile Domnule Redactor!

În ziua de Sân-George învățătorul nostru dl *George Jian* a făcut un părăstas pompos întru memoria fericitului în Domnul **George de Mocsanyi**. Biserica noastră era îndesuită de credincioși, carii plini de pietate și de duioșie asistară la acest părăstas pentru generosul patron al studenților noștri seraci.

Cântările îndatinat le-a executat în mod foarte succes corul vocal dirigeat de învățătorul G. Jian, unul dintre cei mai iubiți stipendisti ai neuitatului roposat. Cătră finele servitului divin dintră preoții celebranți parochul local *N. Tătu*cu ținând o cuvântare deamnă de nobilul suflet al defunctului, la care corul vocal respunse cu o arie duioasă, drept amintirea onomasticeii mult regretatului mecenat, a cărui memorie pururea se va păstra cu pietate din neam în neam la poporul nostru recunoscătoriu.

George Bogdan,
neguțătoriu.

Biserică nouă.

Edificarea bisericii române din *Doloave*, ppviteratul Pancioyii, în preț de 36.488 fl. s'au concretizat Duminecă în 6/18 binecunoscutului nostru inginir și arhitect *Adrian Diacon* din Bocșa-Montană ca întreprizetoriu și arhitect diriginte. Noul edificiu bisericesc se va construa pe o înălțime pitorească din mijlocul acestei frumoase și bogate comunități, și considerând, că va avea o lungime de 33¹/₂ metri aproape 18. Stânjeni, apoi ziduri înalte de 13. m. și un turn imosant de 43.6 m. = 23°, așadară credem, că noua biserică se va presenta ca una dintră cele mai mari, mai frumoase și mai impunătoare biserici gr. or. române din întreaga noastră diecesă. Lucrările se vor începe cât mai curând, ear terminul de predare s'au fixat pe 1. Iunie 1892.

Pentru comuna *Alibunari* asemenea se planuesce edificarea unei biserici noi gr. or. române tot în dimensiuni mari și imosante, cu a cărei clădire se va începe doară în vr'o doi ani.

Reconstruarea și respective adaptarea ruinatei biserici din *Ofcea*, carea e cea mai depărtată comună română din ungliul sud-vestic al Bănatului, situată lângă Dunăre între gurile Timișului și ale Tisei, aproape față în față cu Belgradul Sârbiei, — s'a concretizat asemenea susnumitului domn arhitect român. Gratulăm confrăților noștri dela estremitatea diecesei la aceste porniri prea laudavere, și le poftim tot succesul dorit.

Panciova, 9. Maiu 1890.

M.

Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeșului.
Despărțământul Bocșii.

Nr. 8. 1890.

Convocare.

P. T. Domni membrii ordinari, fundatori și ajutători ai reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeșului, apărținători despărțământului Bocșii, sânt prin aceasta invitați a lua parte la a III. adunare din acest an, ce se va ținea în **Bocșa-Română Joi în 17/29 Maiu a. c. la 8. oare dimineața** cu următoriu program:

I. Asistarea la propunerea obiectelor de învățământ în ambele școale din Bocșa-Română, ce vor obveni în aceea zi înainte de ameză, eventual și după ameză începând precis la 8. oare dimineața în clasa I. ear după aceea în clasa II.

II. Observările singuraticilor membri asupra propunerilor și a tuturor momintelor din ambele școale.

III. Disertațiuni ori lecțiuni practice din partea membrilor.

IV. Incassarea taxelor curente și restante ale membrilor.

V. Propuneri.

VI. Alegerea comisiunei pentru autenticarea protocolului.

Bocșa-Montană, în 8/20 Maiu 1890.

Ioan Marcu,
președintele despărț. Bocșii.

Varietăți.

Visitarea canonică. După cum cetim în foile din Timișoara Prea Sântia Sa Părintele Episcop al Aradului *Ioan Mețian*, intenționează a visita mai multe comune din giurul Timișorii, între care cea dintăiu este comuna *Mehala*.

Învitare la Ședința publică ce se va aranja de „Soțietatea de lectură a tinerimei teologică-pedagogică din Caransebeș“ Lună a doua zi de Rusalii 21. Maiu (2. Iunie) 1890. în sala „Comunității de avere.“ Începutul la 8 oare seara. Oferte mărinimoase se primesc cu mulțumită și se vor quita pe cale publică. Program: Motto: „*Uniți în cuget*“, de A. Sequens, executat de corul Soțietății. 1. „*Cuvânt de deschidere*“, rostit de Presidentul Soț. 2. „*Marșul lui Mihăiu Viteazul*“, de * * * executat de orchestra Soț. 3. „*Cisla*“, de C. Porumbescu, executată de corul Soț. 4. „*La icoană*“, poesie de Al. Vlăhuța, declam. de I. Pepa ped. c. III. 5. „*Consolare*“ de * * * executată de orchestra Soț. 6. „*Românele în istorie*“ disertație de I. Popoviciu cl. c. I. 7. „*Călugărița*“, de A.

Sequens, executat de corul Soț. 8. „Doina”, de Henri, solo de flaută executat de I. Chișozan, cl. c. I. 9. „Serrenadă”, de Schubert, executat de orchestra Soț. 10. „Soldan Viteazul” monolog de V. Alecsandri, predat de N. Stoichescu ped. c. III. 11. „Doină doiniță”, de I. Vorobchievicu, executată de corul Soț. 12. „Cuvânt de închidere”, rostit de Presidentul Soț.

Comunitatea de avere a ținut în 5/17. l. c. adunarea generală ordinară de primăvară, în care s'au aprobat șocotelile anului trecut și s'a dat absolutoriu comitetului administrativ. Tot deodată s'a constatat că față de preliminarul s'au făcut economii în sumă de 17.399 fl. 77 cr. eară starea casei cu finele anului 1889 a fost 155,977 fl. 34 cr.

Cu această ocaziune reprezentanții Comunității de avere au dat de nou cea mai bună dovadă, că-și cunosc adevăratele lor interese și că sunt însuflețiți pentru înaintarea instituției. Ei au ținut strâns laolaltă în toate chestiunile vitale; ceea ce le servese spre laudă și încurajare.

Advocat nou. Dl. Dr. George Dobrin din Logoj a depus cu bun succes cenzura de avocat în 1/13 l. c. Felicităm din toată inima pe noul avocat.

Noul tarif postal pentru tipăriți. Conform unei ordonanțe a ministrului de comerț dela 15. l. c. nou a intrat în vigoare un tarif scăzut de 3 cr. pentru tipăriți trimise sub legătură cruciată (Kreuzband) dela 50—150 grame. Tariful acesta are însă valoare numai pentru țările de sub coroana ungară; pentru Austria și străinătate rămâne tariful cel vechiu. *Tariful redus dela 15. Maiu încoaci* e următorul: Până la 10 grame 1, până la 50 grame 2, până la 150 grame 3, până la 250 grame 5, până la 500 grame 10, până la 1000 grame 15 cr.

Vindecarea unei vulnerări grave a pântecelui. Cazul s'a petrecut în Rodna-vechie, în 18. Aprilie a. c., cu Roman Filipoiu de 27 de ani, de statură mică, însă compact și sănătos. Afară de nisce friguri neînsemnate, de alte morburî n'a suferit. În ziua amintită conducând el o plută pe Someș, capătul plutei dînderet s'a isbit cu putere mare de termure. În acest moment capătul cam subțiat al cârmei (apacina) ce ținea în mână, prin forța de isbire, i-a spart pântecul și, aruncându-l sus în aer, a căzut pe o punte îngustă ce era așezată preste fluviu. Prin spărtura abdomenului a eșit și o parte însemnată a intestinelor subțiri. Vreo câteva momente și-a pierdut conștiința. Însă după aceea, revenind eară la sine, s'a sculat și, ținându-și cu cămeașa proprie intestinele eșite, prin ajutorul altora a fost transportat într'o casă din apropiere. Chiamat ca să-i dau ajutorul necesariu, i-am repus intestinele eșite și prin o simplă cusătură în pele i-am constrins spărtura abdomenului. Însă fără de a cuprinde în cusătură musculatură și peritoneul așa după cum le pretinde chirurgia. Având în vedere tristele urmări ce le au astfel de vulnerări, am cugetat mai mult la moarte decât la vindecare, cu atât mai virtos, fiind-că respectivul, ca zileriu lipsit, n'a fost în stare să-și procure bandagele și medicamentele necesare și așa nici n'a putut fi tratat conform regulilor medicale. Și ce să vezi, la 4 zile după întemplantare vulneratul s'a sculat, i-a fost rămas însă o umflătură ca semn de inflamațiune circumscripă a părți-

lor învecinate și a peritoneului. Aceasta însă, după întrebunțarea unsorii de iodoform, în vreo câteva zile a dispărut și respectivul, spre cea mai mare mirare, astăzi se află deplin sănătos. Cu o simplă cusătură cu cataplasme reci și cu înfășierea pântecelui s'a restaurat deplin. Această împregiurare dovedește pe deplin elasticitatea corpului și tăria naturii ce le poșed Românii din munții nord-ostici ai Transilvaniei. Numai adevărații urmași ai lui Traian pot avea o natură atât de admirabilă. *Stoica, med. (Tribuna).*

Mulțămită publică. Harnicul econom din *Hodoș, Nicolae Vodă* dimpreună cu soția *Iconie*, din pietate și din îndemn creștinesc, au binevoit a face sântele Paști în anul acesta pe seama comunei noastre bisericesci din *Boldur*; pentru care faptă vrednică de laudă fi aducem cea mai călduroasă mulțămită. — *Boldur* în 5. Maiu 1890. — În numele comunei bisericesci, *Atanasie Aldan*, învățătoriu gr. or.

Necrolog. Subscrisul cu inima plină de durere anunță încetarea repentină din viață a prea iubitei sale soții *Maria Pocreanu*, născ. *Tulbure* carea în urma născerii unei fiice, a reposat în Domnul în 25. Aprilie a. c. st. v. seara la 9. oare, în al 26. an al vieții sale. Rămășițele pămîntesci ale prea iubitei repozate s'au consăntit după ritul gr. or. și s'au înmormântat Sâmbătă în 28. Aprilie în cimiteriul gr. or. din *Socenl*. Fie-î țărina ușoară! *Simeon Pocreanu*, învățătoriu.

Necrolog. *Ioane Popoviciu* prtpv. gr. or. rom. al Vârșetului cu soția sa *Regina* ca părinți, în numele lor precum și al fiilor sei: *Alisandru Popoviciu* adm. prt. *Maria* măr. *Truxes* și *Tesalia* măr. *Roșu*, mai departe în numele nororei *Sabina Popoviciu* născ. *Mitter*, a ginerilor: *Richard Truxes* căpitan ces. reg., *Ioan M. Roșu* avocat și *Carol Stimler* notariu comunal precum și în numele nepoților lor: *Leopoldina*, *Regina*, *Paula*, *Emma*, *Richard* și *Adolf Truxes*, *Maria* și *Georgina Popoviciu*, *Eugenia* și *Cornel Roșu* și *Ioan Stimler*, cu inima dureroasă anunță repozarea mult iubitei fiice resp. soră. cumnată, soție, mătușă și mamă *Elena Stimler* născ. *Popoviciu*, carea în 5/17 Maiu a. c. dimineața la 11. oare după un morb îndelungat au reposat în Domnul în al 21. an al etății și 1. al căsătoriei sale. În mormântarea s'au ținut Luni în 7/19. Maiu a. c. la 10. oare a. m. după ritul gr. or. *Mercina*, în 5/17. Maiu 1890. Fie-î țărina ușoară!

Concurs.

Conform ordinațiunii Venerabilului Consistoriu diecesan din 28. Martie 1890. Nr. 138. B. se scrie concurs pentru întregirea postului de capelan pe lângă neputinciosul preot *Eremia Pavloviu* din *Coșteiu*, comitatul Timișului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare

Emolumintele acestui post de capelan sînt: *atreia parte din toate venitele îndatinate ale parohiei.*

Ceice doresc a reflecta la acest post sînt poștiți a-și trimite recursele instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parohii, până la termenul espus, adresate Comitetului parochial, prin oficiul protopresviteral al Vârșetului la *Mercina* p. u. *Varadia*.

Recurenții sînt invitați în vreo Duminică seau sârbătoare a se presenta în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și cuvîntare.

Coșteiu, în 23. Aprilie 1890.

[11] 1—3

Comitetul parochial.

Cu conțelegerea mea *Ioan Popoviciu*, protopresviter.

